GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakladem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spolki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 220. W Sobotę dnia 19. Września. **1840.**

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 16. Września.

N. Pan dotychczasowego assessora regencyjnego Edwarda Skolnickiego w Poznaniu Radzcą regencyjnym najmiłościwiéj mianować i patent jego własnoręcznie podpisać raczył.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 13. Września.

Dnia 20. Sierpnia (1. Września) Jego Cesarska Mość raczył, w towarzystwie Namiestnika swego w Królestwie Polskiém, zwiedzać kościół Metropolitalny Rzymsko-katolicki św. Jana, którego wewnętrzne okazałe przerobienie i przyozdobienie, obecnie jest przedsiębrane, Szpital Dzieciątka Jezus, Gimnazyum Gubernialne i Domy badań sądowych, w którym zatrzymani są przestępcy pod sąd oddani. Przy zwiedzaniu kościoła Metropolitalnego, Jego Cesarska Mość spotkany był, przy drzwiach tegoż, przez Administratora Archidyecezyi Warszawskiéj JK. Biskupa Chmielewskiego na czele wyższego duchowieństwa, przez Członka Rady Stanu Gubernatora Cywilnego Gubernii Mazowieckiéj Hr. Franciszka Potockiego, Dyrektora wydziału Wyznań w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Radzcę Stanu Kozłowskiego, tudzież Członków Komitetu, trudniącego się restauracyą tego kościoła. Najjaśniejszy Pan zwracać raczył szczególną uwagę, na wszystkie szczegóły robót w nim przedsiębranych, z których wiele dzięki szczodrobliwości Monarszéj, uzyska wykończenie świetniejsze, niżeli pierwiastkowym planem było zamierzono. W Szpitalu Dzieciątka Jezus, N. Pan przyjęty był przy wejściu, przez Głównego Inspektora Służby Zdrowia, Radzcę Kollegialnego Czetyrkina, Referendarza Stanu Łaszczyńskiego, prezydującego w Komitecie trudniącym się urządzeniem tego szpitala, naczelnego Lekarza szpitala, Członka Rady Lekarskiéj, Doktora Le Brun i wszystkich Członków rzeczonego Komitetu, którzy mieli szczęście oprowadzeć Jego Cesarską Mość po wszystkich częściach tego zakładu. N. Pan troskliwością ojcowskiemu Swemu sercu właściwą, wglądać raczył we wszystkie najdrobniejsze szczegóły; i z zadowoleniem przekonał się, że dobroczynne Jego zamiary we względzie uporządkowania tego szpitala, z całą ścisłością wykonane były. Opuszczając Szpital, N. Pan o-

świadczyć raczył Monarsze Swe zadowolenie Zwierzchności Szpitala, tudzież Siostrom Miłosierdzia, poświęcającym się usługom dla cierpiącéj ludzkości. — Przy zwiedzaniu Gimnazyum gubernialnego, Monarcha powitany był przez Ministra Oświecenia Narodowego, Rzeczywistego Tajnego Radzcę Uwarowa, tudzież Kuratora Warszawskiego Okręgu Nackowego, z świty J. C. Mości Generał-majora Okuniewa. Pragnąc przekonać się o postępach uczni w języku Rossyjskim, N. Pan raczył zadawać im niektóre pytania i z tego powodu oświadczył swoje zadowolenie. — Zwiedzając dom badań sądowych, Jego Cesarska Mość, z szczególną troskliwością wywiadywał się o stanie spraw, tudzież o sposobie obchodzenia się z samymi przestępcami, odłączonymi od spółeczeństwa, a w nieograniczonéj dobroci Swéj, niektórych z pomiędzy nich udarował Swą łaską. Następnie N. Pan udać się raczył na jawne posiedzenie Sądu Policyi Poprawczéj Obwodu Warszawskiego, w tymże samym gmachu znajdującego się i był obecny przy odczytaniu sprawozdania w jednéj ze spraw właśnie rozpoznanych, poczém zwiedził kilka izb sądowych, w czasie prowadzonego w nich śledztwa, zwracając Swą uwagę na sposób sądowego postępowania, który, jakoteż szczegóły przestępstw więźni, miał szczęście przedstawiać Prezes Sądu Kryminalnego Poklękowski. Oddalając się Monarcha objawić raczył zupełne Swe zadowolenie. Dnia onegdajszego jako w doroczną uroczystość Jmienin Jego Cesarskiéj Wysokości Wielkiego Xięcia Następcy Tronu, tudzież urodzin Jéj Cesarskiéj Wysokości Wielkiéj Xiężniczki Olgi Mikołajewny, odbyły się we wszelkich kościołach wszelkich wyznań, solenne nabożeństwa dla uproszenia u Przedwiecznego zlania łask wszelkich na ukochanego od ludów Monarchę i całą Najjaśniejszą Panującą Rodzinę. O godzinie 10éj rano, JO. Xiążę Warszawski, Generał-Feldmarszałek, Namiestnik Królestwa, raczył przyjmować powinszowania od władz, na pokojach zamkowych, poczém łącznie z temiż udał się na nabożeństwo do cerkwi cytadelli Alexandryjskiéj. Wieczorem, dane było widowisko bezpłatne w Teatrze Wielkim, a gdy się zmierzchło, miasto rzęsisto oświecone zostało.

(Art. Nad) Dzień 4. b. m. był dniem pamiętnym dla miasta Koła i jego okolic. Najjaśniejsza Pani powracająca z zagranicy z Następcą Tronu, Wielką Xiężniczką Olgą i Xiężniczką Hessen Darmsztacką raczyła w tém miejscu obiadować. Już od rana uradowani mieszkańcy wiadomością o przejeździe, tłumnie zgromadzeni oczekiwali chwili przybycia; pierwsza godzina po południu była zwiastunką téj radości, a głośna żywemi okrzykami, czyniła tę chwilę nawet w odległości wiadomą. Z gustem urządzone mieszkanie do którego Najjaśniejsza Rodzina wysiąść raczyła, w chwili konającego lata przybrało postać wiosny, kwiaty, drzewa pomarańcz i cytryn girlandy zdobiące przedsionki i pokoje piękny obrazowi temu dawały widok, a słońce pogodne w całym swym blasku zdawało się przemawiać, że i ono chce mieć udział w uprzyjemnieniu pobytu w tém miejscu Najjaśniejszéj Rodziny, — na Szosse tak w Kościelcu w Dobrach Jaśnie Wielmożnego Generała Jazdy Hrabi Kreutz, jakoteż w samém mieście Kole i nareście koło granicy Gubernii Kaliskiéj i Mazowieckiéj w dobrach Jaśnie Wielmożnego Barona Bystrom wystawione bramy ubrane kwiatami i gierlandami, otoczone wieśniakami wynurzającemi w głośnych okrzykach uczucia, również miły robiły widok, bo obok swéj piękności i gustu przedstawiały ołtarze wdzięczności. O drugiéj Najjaśniejsza Rodzina opuściła te miejsca a żegnana wznowionemi okrzykami w odległości milowéj, udała się w stronę ku Warszawie zostawując w sercach tutejszych mieszkańców miłą tego zaszczytu pamięć.

Francya.

Z Paryża, dnia 11. Września.

Obiegająca wczoraj pogłoska o zamiarze obwarowania stolicy i uchwalenia w tym celu nadzwyczajnego kredytu z 100 mil. franków dzisiaj się potwierdza. Temps powiada: „Twierdzą, że wczoraj podpisano postanowienie, w moc którego dla Ministra wojny 100 mil. fr. dla obwarowania stolicy uchwalono. Przestrzegać będą systematu Generała Haxo, niemającego nic wspólnego z oddzielnemi twierdzami, przeciw którym opinia publiczna przed kilku laty tak mocno się oświadczyła. Roboty wkrótce się rozpocząć mają i przeszło 50,000 robotników do nich użyją.“ Kuryer francuzki podobne zamieściwszy doniesienie dodaje: »Ministeryum, przywracające Francyi popioły Napoleona, ostatnią w testamencie jego wyrzeczoną wolę uskutecznić chce.“

W nocy z d. 2. na 3. Sierpnia, wybuchnął okropny pożar w Bebazunie, na przedmieściu Algieru. Ogień na czterech miejscach razem podłożono i kilka magazynów z sianem oraz z drzewem spłonęło. Oprócz tego były tam zasoby kilka milijonów wartujące, które przy najmniejszym wietrze, mogły wszystkie stać się pastwą płomieni. Lecz w takim składzie połączonym siłom wojska, marynarki i oby-

wateli powiodło się ogniowi tamę położyć. Obwiniają Arabów o ten postępek. Podpalanie zdaje się być teraz głównym środkiem zemsty u tego fanatycznego i wytrwałego nieprzyjaciela, odkąd między wojskami panuje zawieszenie broni z powodu upałów letnich. Jeden z Szeików nad Araczem popalił własne swoje domy w gminach Kuba i Hussein-Dey, nim do Abdel Kadera przeszedł.

Powód, dla którego rząd nagle ogłosił Marszałka Bourmont za pozbawionego prawa o bywatelstwa, jest teraz wyjaśniony. Marszałek Bourmont chciał bowiem w swym departamencie zapisać się na wyborcę i legitymiści departamentów Maine i Loire oczekiwali z niecierpliwością nowych wyborów, aby go obrać członkiem Izby.

Wielka liczba karolistów użyta jest przy kopaniu kanału pod Toulouse. Minister wojny miał ich zażądać 1800 do naprawiania fortyfikacyi.

W kilku dziennikach czytamy nowe instrukcye dla wyższych instytutów (Collèges). Nauki przyrodzone i matematyczne wyłączone są z sześciu klass niższych i dopiero udzielane będą w klassach, zwanych filozoficznemi. Monitor Powszechny, mówiąc o ważności wychowania, przebiega liczne zmiany, jakie w systemacie nauczania zaszły we Francyi. Przed rewolucyą zajmowano się wyłącznie językami: łacińskim i greckim, podczas tejże, nauki ścisłe otrzymały pierwszeństwo. Napoleon, urządzając w roku 1802 szkoły zwane sécondaires starał się wprowadzić literaturę, tym sposobem obalając to, co w dawniejszych systematach było niepotrzebnem lub zbytkowém, rozwinął nauki zgodne z potrzebami nowéj społeczności. Umiejętności, język i literatura były równo rozłożone. W roku 1821 uczono umiejętności tylko w klassach filozoficznych; późniéj znowu je rozdzielono pomiędzy niższe klassy, a w roku bieżącym powtórnie rzeczy wracają do tego stanu, w jakim zostawały w 1821 roku. I Dziennik Sporów chwali nowy systemat utrzymując, że zbyt młodociany umysł nie może pojąć ważnego przedmiotu umiejętności.

Anglia.

Z Lonynu, dnia 11. Września.

Onegdaj goniec z depeszami dla wydziału spraw zagranicznych z Konstantynopola do Anglii przybył, przywożąc, według pogłoski, ratyfikacyją traktatu Londyńskiego celem uregulowania spraw Wschodu, ze strony W. Porty.

Podług podań podróżujących, w Dover rozeszła się pogłoska, że rząd francuzki wydał rozkaz, aby Calais i Dunkierkę w stanie obronnym postawiono. Globe ministeryalny tego zdania, iż być może, że około wzmocnienia i naprawy fortyfikacyi miast tych pracują, ale przywidzeniem wielkiém z tąd wnioskować, ze Francya naprzeciw Anglii nieprzyjazne stanowisko zająć zamyśla.

Globe tutejszy donosi stósownie do raportów z Konstantynopola, że w Czerwcu przeszło 20,000 wojska świeżego Rossyjskiego przez Kaukazus przeszło i że 18 batalionów korpusu w gubernii Moskiewskiéj konzystującego do Stawropola wyruszyło. Dołącza uwagę, że wysełanie takiéj siły zbrojnéj i i nowo nakazane nabory w Rossyi nie przeciw samym tylko Czerkiesom są przeznaczone lecz że może wkrótce bardzo liczny korpus wojska nad azyjatycką granicą Turcyi się zgromadzi.

Z Montevideo donoszą pod d. 18. Czerwca, że dawniéj Argentyńskie prowincye Tucuman, Salta, Jujuy, Calamarca i de la Rios połączyły się z wojskami Lavalla i mają udział w poruszeniach przeciw Generałowi Rosas. General Lawalle obsadził stolicę prowincyi Entre Rios i pobił Generała Echague. Pomimo to General Rosas nie chciał nic słyszeć o propozycyach francuzkich i oświadczył w przytomności Posła angielskiego, że żadnéj obcéj interwencyi nie dopuści. Generał Rosas wysłał także Indyjskiego Kacyka Chilivan do Chili, aby tamecznych Indyan i Chilijskiego głównego Generała Bulnes przeciągnąć na swoją stronę. Planem jego było, Prezydenta Prieto i jego Ministrów zamordować, rząd obalić, Bulnesa na jego czele postawić, a potém związek z nim ścisły zawrzeć. Zamach jednak ten dość wcześnie został odkryty, a w skutku tego Generała Bulnes wraz z 5 oficerami i Karykiem rozstrzelany.

Zeszłéj środy było wielkie zgromadzenie w Manchester, w zamiarze ustanowienia towarzystwa mającego na celu ulepszenie stanu Indyi Wschodnich. Towarzystwo pomienione przybrało nazwę: »Towarzystwa centralnego Angielsko-Indyjskiego« i szczególniéj zajmować się będzie rozszerzeniem odbytu towarów bawełnianych. Głównym mówcą w dniu owym był O'Connell, który mocno powstawał na zły zarząd Indyi i kilka wniósł projektów, te łącznie z projektami innych mówców natychmiast przyjęte zostały.

Wiadomo, że na zachodniéj kolei żelaznéj urządzony jest telegraf elektryczny między Drayton i Paddyngton, ale to nie wszystkim wiadomo, z jaką szybkością udzielane są wia-

domości. Szybkość tego telegrafu wynosić ma 200,000 mil angiel. na sekundę: przenosi zatém szybkość światła 8000 razy. Telegraf ten we dnie i w nocy i przy wszelkiéj zmianie powietrza może być czynny.

Jeden z dwóch urzędników kompanii hudsońskiéj, którzy w przeszłym roku odkryli północno-zachodnie przejście albo przynajmniéj niewątpliwą możność jego dowiedli, Pan Simpson odebrał sobie życie w podróży z powrotem do Anglii. Poróżnił on się w zdaniu co do drogi powrotnéj ze swoim współtowarzyszem Panem Davis i rozłączył się z nim przy jeziorze Wienipeg. Kiedy ostatni swą drogę na Kanadę rozpoczął, udał się tamten w kierunku Nowego Yorku w towarzystwie PP. Bird i Le Gros i 20 albo 30 osadników. W drodze dręczyła obawa Simpsona, że Pan Davis uprzedzi go, nabił sobie głowę także tem uprzedzeniem, że towarzysze podróży na dni jego nastają. Szaleństwo jego wybuchło zupełnie 20. Czerwca; podczas rozbijania namiotów nad rzeką Turtle strzelił on nagle do Pana Bird i trafił go w serce, a zaraz potem zranił śmiertelnie Pana Le Gros. Ostatni zapytany przez niego, przyznać miał, iż sprzysiągł się z Birdem na życie Simpsona, lecz wkrótce potém, przed samą śmiercią odwołał to zeznanie; po tym wypadku rozbiegła się reszta towarzystwa i dopiero na drugi dzień rano powróciła do obozu; gdy się zbliżali usłyszeli strzał, a potém zobaczyli Pana Simpso kąpiącego się we własnéj krwi. Po bliższem rozpoznaniu przekonali się, że rozstrzelił sobie głowę. Zmarły miał dopiero 28 lat i był synowcem teraźniejszego Gubernatora kompanii hudsońskiéj odnogi, Pana Simpson.

Włochy.

Z Rzymu, dnia 23. Sierpnia.

Układy, które Margrabia Villalba dla Hiszpanii rozpoczął zastanowiły się widać znowu; przyczyny tego szukać należy w ostatnich wypadkach w Barcelonie. Z resztą przybywają tu ciągle jeszcze nieszczęśliwi wychodzcy i prawie wszyscy wzbudzają litość ponieważ są bez dobra i mienia. — Mnóstwo księży hiszpańskich, którzy w skutek ostatnich wypadków zmuszeni byli opuścić ojczyznę swoją, przybyło tu, spokojnego szukając schronienia.

Syrya.

W piśmie jednem z Alexandryi z d. 26. Sierpnia, umieszczoném w Times, wyrażono: „Wiadomości z Syryi ciągle jeszcze są wojenne. Commodore Napiera oświadczenie do Abbasa Baszy, list jego do Konsula Angielskiego w Beirucie i jego wezwanie do Emira Beschira — wszystkie te dowody otrzymał Mehmed Ali i tylko się do powiększenia jego nieugiętości przyczyniły; przyjęcie Konsulów czterech mocarstw, którzy dziś rano o godzinie 10téj u niego byli, dla otrzymania jego ultimatum, było dla tego nad wszelkie spodziewanie krótkie, oziębłe i niegrzeczne. Ledwo ich wysłuchał, oświadczył, że im nie ma nic więcéj do odpowiedzenia nad to, co już im wiadomo, powtórzył, że ufność swoję w Bogu pokłada, pytał się kiedy odjadą, i wynurzył życzenie, żeby więcéj o tym przedmiocie nie wspominano. Następnie przyniesiono fajki i kawę i obrady ledwo 3 minuty trwające, skończyły się. Basza sądzi zapewne, że teraz, gdy Commodore Napier już działania wojenne na wybrzeżu Syryjskiém rozpoczął, czas grzeczności przeminął. Emir Beschir, Xiążę Libanu, i Abbas Basza, Gubernator Beirutu, przesłali zawiadomienia Commodore Napiera Baszy i razem o niezmiennéj wierności go zapewnili. Emir Beschir oświadcza, że swojém własném wojskiem za przyszłą spokojność pomiędzy góralami ręczy. Gubernator Beirutu zawarł z Commodore Napierem zawieszenie broni, które się dziś razem z terminem dla Mehmeda Alego kończy. Commodore Napier otrzyma zapewne za kilka dni statkiem parowym «Cyclop» wiadomość o wojennym sposobie myślenia Mehmeda Alego, a wtedy może co stanowczego nastąpi. Gubernator doniósł Baszy, że go wezwano do opuszczenia miasta w ciągu czterech godzin, a w razie przeciwnym mają do niego szturm przypuścić i w tym celu okręty angielskie kotwice w bliskości miasta zarzuciły. Commodore Napier ma pod swemi rozkazami okręty liniowe „Thunderer" i „Powerfull", każdy o 84, i „Edinburg" i „Benbow" o 72 działach, fregatę „Castor" i statek parowy „Gorgone". Z tych okrętów wojennych byłby już jeden dostatecznym do wstrząśnienia murami Beirutu i zburzenia ich w ciągu kilku godzin. Dziesięćdniowe zawieszenie broni odwróciło dotąd to nieszczęście od biednych mieszkańców, którzy w ciągu walki między Sultanem a Baszą najwięcéj ucierpieli. — Urzędowy okólnik Commodore Napiera do Konsula Angielskiego i t. d. w Beirucie, jest następującéj osnowy: „Sir! Proszę Pana o zawiadomienie Konsulów rozmaitych mocarstw i kupców Angielskich w Beirucie, że Anglia, Austrya, Rossya i Prussy zawyrokowały powrót Syryi pod panowanie Sułtana. Zażądałem, aby wojsko Tureckie pod moję opiekę oddano a mieszkań-

com Libanu broń zwrócono. Spodziewam się, że Gubernator kroków nieprzyjacielskich nie wywoła; jeżeli zaś to uczyni, cała odpowiedzialność za krew niepotrzebnie przelaną na jego spadnie głowę. Jestem i t. d. Charles Napier, Commodore.«

Egipt.

Z Alexandryi, d. 26. Sierpnia.

(*Gaz. pow. lipska.*) — Z pewnego źródła dowiedziałem się wczoraj, że eskadra francuzka na morzu Śródziemném o 6 okrętów liniowych mocniejsza jest od angielskiéj, że wszelako ta zwycięztwa swego pewna; przyczyną tego jest różny sposób uzbrojenia. Francuzi zaprowadzili na każdym okręcie 4 działa bomby rzucające à la Paixhans, podczas kiedy Anglicy w Francuzów wmawiali, że tęż samę liczbę zaprowadzili, ale w istocie dolne baterye wszystkie opatrzyli w działa bomb ośmio- dziesięcio- do dwunasto-calowych podług wielkości okrętów, tak dalece, że Francuzów nietylko co do liczby tych okrętów przewyższają, lecz téż pod względem wielkości kalibru, kiedy Francuzi tylko ośmcalowy kalibr mają. Zważywszy, że jedna dobrze rzucona bomba wystarcza, aby i największy okręt zatopić, niemożna powątpiewać o tém, że Anglicy zwycięztwo odniosą. — Dzisiaj rano zaczęto sztaby żelazne przy wnijściu do portu, których używano na balast dla okrętów, zatapiać, aby okrętom liniowym wpłynięcia wzbronić. Okrętom czterech mocarstw rozkazano, aby z nowego portu do starego się udały; okręty francuzkie z pod tego rozkazu są wyjęte. Generalny konsul angielski prosił Wicekróla o pozwolenie wysadzenia chorych z flotty na ląd; Basza nietylko się do tego przychylił, lecz oświadczył oraz, że ich własnym kosztem utrzymywać i niemi opiekiwać się będzie, ale na to niezezwolił, żeby konsul żywność w mieście dla flotty swojéj zakupywał. »Wy chcecie mnie blokować (powiedział) a ja mam wam jeszcze żywności dostarczać; to za wiele, moi Panowie.« Tak tedy od okrętów austryackich żywność pożyczać trzeba.

Ostatnie wiadomości z Alexandryi w Gazetach Angielskich sięgają nibyto dn. 29. Sierpnia. Wicekról trwał w oporze swoim, nie chciał nic wiedzieć o propozycyach mocarstw i gotował się do obrony Syryi z wszystkiémi wojskami, które tylko mógł zgromadzić. Postanowienie Francyi, nie brać udziału w sporze, lecz przestrzegać ścisléj neutralności, Baszy i publiczności już było wiadome. Okoliczność ta lud otuchy nieco pozbawić miała. Commodore Napier zezwolił na dziesięciodniowe zawieszenie broni, upływające z dniem, w którym okręt wiadomości te przywożący, do Anglii odpłynął.... Niosła w Alexandryi pogloska, że dowódzca angielski rozmaite, pod banderą Egipską pływające okręty, oraz jednę wielką fregatę zabrał; ta ostatnia, mając tylko 6 dział na pokładzie swoim, żadnego nie stawiała oporu.... W piśmie Napiera do Konsula Angielskiego wyrażono: »Cieszy mię, iż podług pewnych podań Panu to ważne faktum donieść mogę, że synowiec Emira Baszy (Emir Beszir?) Sultanowi się poddał i tylko ukazania się chorągwi pana swego doczekać się chce, aby się oświadczyć. Słychać téż, że znamienity korpus wojska Europejskiego razem z wojskiem Tureckiém w Beirucie wyląduje. Bez téj pomocy przedsięwzięcie w Syryi doznałoby niebezpiecznéj odwłoki.« — Przekonani jesteśmy, że kroki nieprzyjacielskie w Syryi około dn. 10. Września się rozpoczną.

Stany Zjednoczone północnéj Ameryki.

Dziennik wychodzący w St. Lucia Independent Press zawiéra co następuje: »Najnowsze dzienniki z Texas donoszą o niecnéj zdradzie, którą oddział wojsk texańskich pod dowództwem Sekretarza wojennego Cooke popełnił przeciw oddziałowi Indyan Kamantschi. Ostatni w liczbie 65 przybyli 16. Marca do San Antonio w celu ułożenia się o wykupne za pewną młodą dziewczynę nazwiskiem Lockhart, którą z sobą przyprowadzili, a którą inne pokolenie Indyan porwało. Rząd texański zezwolił na zejście się, wydał jednak jednocześnie rozkaz otoczenia Indyan przez dwie kompanie dla zabrania ich w niewolą. — Indyanie widząc się zdradzonemi rzucili się na wojsko, powstała więc walka w któréj 55 mężczyzn, dwie kobiéty i troje dzieci zginęło, reszta została w ucieczce zamordowana. Texan zginęło siedmiu, a trzech zostało ranionych. Miano wysłać bezzwłocznie wyprawę przeciw pokoleniu Kamantschis, którego zemsty obawiają się.

Donoszą z Texas, że Generał Arista, zatrwożony zapewne postępami federalistów w innych częściach rzeczypospolitéj mexykańskiéj, z wyprawą na Texas tymczasowie wstrzymywać się zdaje.

Pojedynek na pistolety odbył się niedawno szczególnym sposobem między dwoma Francuzami, Hipolitem Throuet i Paulinem Prue, z powodu pokłócenia się w sądzie Louisiany. Pojedynkujący stanęli o pięć kroków od siebie, każdy z pistoletem w ręku, plecyma od-

wróceni: na dany znak mieli się obrócić i strzelić. Piérwszy wystrzał niemiał żadnego skutku; przy drugim Prue tak mocno porwał za pistolet, iż ten w powietrze wypalił. Nastawił więc piérsi swoje przeciwnikowi, mówiąc: „Strzelaj Wpan!« Widzowie chcieli przeszkodzić, ale sekundanci niepozwolili, ażeby się mieszano; Trouet mierzył czas długi, strzelił nakoniec, a Prue przeszyty kulą padł na ziemię.

Rozmaite wiadomości.

Z Królewca, dnia 11. Września. — Wczoraj ogłoszono tu następujący najwyższy rozkaz gabinetowy:

Rozkazem moim gabinetowym z d. 10. z. m. już stósownie do woli ś. p. w Bogu spoczywającego Ojca mego obwieściłem ułaskawienie dla tych wszystkich, którzy przeciw jego sławy pełnym rządom w politycznym względzie wykroczyli, dzisiejszy zaś dzień pamiętny, w którym mi wielka część moich wiernych poddanych dziedziczny hołd składa, także ja, mocno przejęty łaską Wszechmocnego, czynem przezemnie nadanego ułaskawienia odznaczyć pragnę. Tym końcem zezwalam

A. aby zniesiono zawyrokowane już kary wolności i nieuskutecznione jeszcze kary majątkowe, jako też i w tych przypadkach, gdzie jeszcze prawomocny wyrok nie zapadł, aby zniesiono rozpoczęte już, ale jeszcze nieukończone śledztwo pod względem następujących, aż do dnia dzisiejszego popełnionych przewinień lub przestępstw tak przez osoby cywilne jak i wojskowe:

1) wszystkich kontrawencyi przeciw prawom policyjnym każdego rodzaju;

2) wszelkich przewinień przeciw prawom o lasach, polowaniu, górnictwie, poczcie, stęplu, podatkach i t. d.; o ile prawa trzeciego, a mianowicie państw do związku celnego należących, na tém nie cierpią;

3) niedozwolonéj pomocy osobistéj;

4) takiego po raz pierwszy popełnionego czynnego oporu przeciw urzędowym deputowanym albo strażom, przy których tych osób nie znieważono;

5) naruszenia prawa domowego;

6) z wielkiego niedbalstwa albo przez przekroczenie praw policyjnych sprawionych ran cielesnych, bez ograniczenia pod względem wynikłéj stąd szkody;

7) pojedynków bez względu na stan i osoby, między jakiemi zaszły, równie pod względem sprawców głównych jak i pomocnych osób;

8) z łakomstwa popełnionych kradzieży, podobnież jak i kradzieży na polach;

9) popełnionego przez osoby wojskowe po raz pierwszy zbiegostwa i nieupoważnionego wyjścia z kraju do służby wojskowéj obowiązanych osób, ale pod względem tych, co jeszcze nie powróciły, tylko pod tym warunkiem, aby to w ciągu sześciu miesięcy dobrowolnie uczyniły, w którymto razie zapadłe może już na nich wyroki zaoczne zniesione zostaną, aż do ich powrotu zabrany im majątek zwrócony będzie, a zbiegowie wojskowi, na których wyrok zaoczny przed ogłoszeniem rozkazu gabinetowego z dnia 23. Marca 1839. roku spełniono, znowu podług prawa wojennego przywróceni być mają;

10) wszystkich tych czysto wojskowych wykroczeń, z wyłączeniem niekarności, jakie prawnie tylko aresztem się karzą.

Żaden przecież obżałowany nie ma być mimowolnie pozbawiony prawa domagania się dalszego śledztwa, owszem każdemu wolno przy dalszém obstawać śledztwie, a w takim razie wyrok ostateczny będzie obowięzujący.

B. Daléj wolą jest moją, aby także z powodu innych cięższych zbrodni ukaranym więźniom — z wyłączeniem przecież tych, którzy się stali winnymi zabójstwa, grabieży, kradzieży, oszustostwa, umyślnego krzywoprzysięstwa, fałszowania pieniędzy, dobrowolnego podkładania ognia, albo też dopomagania w podobnych zbrodniach — karę zniesiono, lub takową złagodzono, gdy

1) aż do dnia dzisiejszego na mniéj połowę wyznaczonych im kar, albo w razie skazania ich na wieczne uwięzienie, już przeszło 10 lat odsiedzieli, równocześnie zaś

2) przez swoje nienaganne postępowanie w ciągu uwięzienia podług sumiennego zdania przełożonych i duchownego zakładu karnego dowody swéj poprawy dali, i

3) jeżeli z ich uwolnienia i innych okoliczności żadna obawa o bezpieczeństwo i porządek publiczny nie wyniknie.

Pod względem zatém w sądach cywilnych skazanych na karę osób daję zlecenie Ministrowi sprawiedliwości Muehlerowi i Ministrowi spraw wewnętrznych i policyi Rochowowi; pod względem zaś prawu wojskowemu ulegających osób Ministrowi wojny, Generałowi piechoty Rauchowi, aby mi wręczyli spis zbrodniarzy, godnych takowego ułaskawienia i ażeby zarazem zdanie swoje o mogącém nastąpić złagodzeniu kary objawili.

Ministeryum stanu winno się zająć spiesznem podaniem do wiadomości publicznéj

przez dzienniki urzędowe tego mego rozkazu i starać się o wypełnienie tegoż.

Królewiec, dnia 10. Września 1840.

(podp.) Fryderyk Wilhelm.

Do Ministeryum stanu.

Z Poznania.—Dziennik Urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z d. 15. Września obejmuje między innemi ogłoszenie tyczące się dozoru władzy policyjnych nad osobami policyjnie podejrzanemi; — spis osób wydalonych; — następujące doniesienia o chorobach bydlęcych: W trzodzie owiec na odbudowaniu pod Gościejewem powiatu Obornickiego, pomiędzy owcami gospodarza Falkenberg w Starych olędrach Kociałkowéj górki, powiatu Średskiego i pomiędzy owcami gospodarzy włościańskich w Barcinku powiatu Poznańskiego, dominii Niegolewa powiatu Bukowskiego i w Luszkowie powiatu Kościańskiego, wybuchła ośpica, zaczem wsi rzeczone zamknięte zostały, a po ustaniu parchu pomiędzy owcami gospodarzy włościańskich w Olesiu pod Dobrzycą powiatu Krotoszyńskiego, znosi się niniejszem kordon wsi rzeczonéj; — o pobożnych zapisach; — że Dr. medycynyi chirurgii J. Aloizy Wicherkiewicz w Poznaniu osiadł.

Wspomnienie o Stanisławie Krasińskim, przez Wincentego Hipolita Gawareckiego. — Stanisław Krasiński, z Krasnego, h. Ślepowron, Wojewoda Płocki, urodził się r. 1558.; starannemu wychowaniu w domu Bistryja swego, Franciszka Krasińskiego, Biskupa Krakowskiego, ukształcenie swoje był winien. Wysłany z bracią na naukę za granicę, nietylko Niemcy, Francyę, Włochy, Sycylię i Maltę zwiedził, lecz nawet część Azyi i Afryki objechał. Z spokojném nauk zamiłowaniem, ducha rycerskiego łączył. Ile zdatność jego stany Królestwa ceniły, okazały, przeznaczając go z innémi do poprawy ustaw koronnych r. 1601. Ustanowienie Trybunału Radomskiego dla spraw skarbu publicznego tyczących się, jego urządzeniu i światłym radom i mowom się należy. Ludzi uczonych rad miewał w domu, i z niémi przestawał. Z dwóch żon: Małgorzaty Sobieskiéj i Anny Miechowskiéj, córek pięć, synów dziesięciu zostawił, z których ten dom od wsi Krasnego w Mazowszu biorący nazwę, pięknie w Polsce zakwitnął, i obszernie się rozpełnił. Umarł roku 1617. dnia 1. Lutego, wieku lat 59, pochowany w Płocku. Nagrobek jego w kościele katedralnym Płockim z marmuru szarego wzniesiony, jest dziełem kunsztownném, robota dłuta doskonałego i ręki wprawnéj, pomysł dzieła samego dobry, nadający mu postać okazałą i miejscu przynoszącą ozdobę. Wystawia rycerza poważnego całkowicie w zbroi na trumnie, wspartéj na lwach spoczywającego, a nad nim Biskupa w ubiorze uroczystém z infułą na głowie, z pasterałem w ręku stojącego, i żegnającego zmarłego Wojewodę, otaczają filary i piękne ozdoby; cały ten pomnik dobrze wypracowany, pod nim jest ławka z marmuru, na niéj, jako też nad pomnikiem jest wyryty herb Krasińskich Ślepowron. Napis na tablicy z czarnego marmuru jest wyryty następujący:

D. O. M.

Ilmus Stanislaus Krasińki de Krasne, Palatinus Plocensis, Capitaneus Błonensis, vetusta Slepovronorum gente, excelso ingenio et doctrina excellenti moribus antiquis. Inventa bonis artibus et videndis exterorum Regionibus exculta, boni in Republi. Civis Equestris ordinis Senatorium florente ætate adscitus optimi incorruptique judicis supremi Regni Tribunalis sæpius Præsidens laudem meruit. Sacratissimis Poloniæ Principibus Stefano I. et Sigismundo III. charissimus, Reipublicæ et patriæ amantissimus, concivibus suis gratissimus, omnibus acceptissimus. Cui charissima conjux Anna de Michow hoc monumentum mæsta collocavit.

Obiit diem vitæ anno MDCXVII. ætatis suæ LIX. 1. Februarii.

Jaśnie Wielmożny Stanisław Krasiński z Krasnego, Wojewoda Płocki, Starosta Błońki, potomek starożytnego rodu Ślepowronów, mąż wysokiego rzeczy pojęcia i głębokiéj nauki, przy wzorowych obyczajach, od obcych narodów nagromadzonémi wiadomościami udoskonalonéj, w kole Senatorów Stanu rycerskiego Rzeczypospolitéj w kwitnącym wieku lat spracowany, w gronie Sędziów Najwyższego Trybunału często prezydujący, na imie sprawiedliwego Sędziego zasłużył. Od Najjaśniejszych Xiążąt Polskich Stefana I., i Zygmunta III., umiłowany, od Rzeczypospolitéj i ojczyzny ukochany, u wszystkich obywateli wziętość mający, któremu najprzywiązańsza żona Anna z Michowa ten nagrobek wystawiła.

Umarł d. 1. Lutego 1617., mając lat wieku 59.

Napis ten jest umieszczony w dziełku pod tytułem: Groby Królów w Płocku z r. 1827. na stronie 37, jak równie w Pamiętniku historycznym Płockim, w Warszawie 1830. r. w drukarni rządowéj wyciśniętym T. II. str. 113. Wedle powieści ś. p. Wincentego So-

kołowskiego, dzierzawcy dochodów z marmurów Skarbowi krajowemu przypadłych, nagrobek Stanisława Krasińskiego jest z Chęcińskiego marmuru, i w Chęcinach miał być robiony dłutem tamecznych sztycharzy.

OBWIESZCZENIE.

W dniu 3. Lipca r. b. o godzinie 2giéj zrana zabrano przez trzech dozorców pogranicznych dziewiętnaście sztuk świń pośrednich, które, jak się domyśleć daje, z Polski przemycone zostały, w boru Przedborowskim niedaleko drogi do Przedborowa prowadzącéj, w powiecie Ostrzeszowskim, i sprzedano takowe na przykomórku Grabow publicznie za Tal. 52, sgr. 19, fen. 6.

Nieznajomi dotąd właściciele tychże świń wzywają się do udowodnienia prawa swego na zebraną kwotę licytacyjną, stósownie do §. 180. Tit. 51. Części I. Ordynacyi sądowéj z tém nadmienieniem, że jeżeli się w przeciągu 4ch tygodni od dnia tegoż rachując, w którym niniejsze obwieszczenie pierwszy raz umieszczone zostanie w dzienniku intelligencyjnym, u Głównego urzędu celnego w Podzamczu nikt nie zgłosi, summa wspomniona na rzecz skarbu królewskiego obrachowana zostanie.

Poznań, dnia 27. Sierpnia 1840.

Prowincyonalny Dyrektor poborów.
W zastępstwie:
(podp.) Brockmeyer.

OBWIESZCZENIE.

Z odwołaniem się do obwieszczenia naszego z dnia 3. Kwietnia r. b., znajdującego się w № 87. i 91. Gazety Poznańskiéj i № 15. i 16. Dziennika urzędowego Poznańskiego, podajemy do publicznéj wiadomości, że w osobach trudniących się depozytem Sądu podpisanego zmiana zaszła i że teraz zarząd depozytu poruczony został urzędnikom następującym: 1) Wmu. Naglo Radzcy Sądu Ziemsko-miejskiego, jako pierwszemu Kuratorowi; 2) Wmu. Rentz, Radzcy Sądu Ziemsko-miejskiego, jako drugiemu Kuratorowi; 3) Ur. Myndych Kalkulatorowi, jako Rendantowi.

Kościan, dnia 5. Września 1840.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.

Gumowe trzewiki Amerykańskie w wszelkim gatunku w najniższéj cenie, są w magazynie w rynku pod Nr. 81. w Poznaniu u G. F. Behra.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 15. *Września* 1840.	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami	Na pr. kurant gotowizną
Obligi długu państwa	4	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{1}{4}$
Pr. ang. obligacye 1830. . . .	4	$101\frac{1}{4}$	—
Obligi premiow handlu morsk.	—	77	—
Obligi Kurmarchii z bież. kup.	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{3}{4}$	—
Obligi tymcz. Nowéj Marchii dt.	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{3}{4}$	—
Berlińskie obligacye miejskie .	4	$103\frac{1}{2}$	—
Królewieckie dito . .	4	—	—
Elblągskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	—	—
Gdańskie dito w T.	—	$47\frac{1}{2}$	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	102	—
Listy zast. W. X. Poznańskiego .	4	106	—
Wschodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	102	—
Pomorskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{3}{4}$	—
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	104	—
Szląskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{1}{2}$	—
Obl. zalegl. kap. i prC. Kur- i Nowéj-Marchii	—	$95\frac{1}{2}$	—
Złoto al marco	—	210	209
Nowe dukaty	—	$17\frac{1}{2}$	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{1}{8}$	$12\frac{5}{8}$
Inne monety złote po 5 talarów .	—	$8\frac{1}{12}$	$7\frac{7}{12}$
Disconto	—	3	4

Nazwy kościołów	W niedzielę dnia 20. Września 1840 r. będą mieli kazanie: przed południem.	po południu.	W ciągu tygodnia od d. 11. aż do 17. Września 1840. urodziło się: chłopców.	dziewcząt.	umarło: płci męsk.	płci żeńsk.	ślub wzięło par.
W kościele katedralnym	X. Fadrański	—	1	2	3	1	—
W koś. farn. S. Maryi Magd.	- Mans. Balcerowski	—	1	1	1	1	1
S. Wojciecha	- Mans. Duliński	—	3	5	2	5	—
W kościele Sw. Marcina	- Prob Kamieński	—	1	—	4	—	—
Gmina niemiecko-katolicka	—	—	—	—	—	—	—
Dominikanów	- Kapłan Scholtz	—	—	—	—	—	—
W klaszt. siostr miłosierdzia	- Prob. Dyniewicz	—	—	—	—	—	—
W ewanielickim S. Krzyża	Konr. Schönborn	Pastor Friedrich	3	3	1	1	2
W ewanielickim S. Piotra	Kand. Gerlach	—	—	—	—	—	—
W kościele garnizonowym	» Ahner	—	1	—	3	—	—
		Ogółem .	10	11	14	8	3